

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat
Mevrouw mr. drs. M.C.G. Keijzer
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

Onze referentie MvH/RvZ/SH/cd/ATR1801/2021-U058

Uw referentie

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Datum 28 juni 2021

Betreft Datavisie Handelsregister

Geachte mevrouw Keijzer,

Aanleiding

Op 15 juni 2021 heeft u het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) verzocht om te reageren op de internetconsultatie¹ van de Datavisie Handelsregister. U vraagt het college om een bijdrage te leveren aan de wijze waarop het Handelsregister is ingericht en functioneert. Het college voldoet graag aan uw verzoek. Het focust daarbij op de wijze waarop het Handelsregister kan bijdragen aan het verminderen van regeldruk en aan het verbeteren van de (ervaren) werkbaarheid van wetgeving. De reactietermijn van de consultatie verloopt op 30 juni 2021.

Basisregistraties

Nederland kent een stelsel van basisregistraties waarin basisgegevens zijn opgenomen die nodig zijn voor het uitvoeren van verschillende (beslis)processen van de overheid. Uitgangspunt is dat overheidsinstanties verplicht zijn om de basisregistraties te gebruiken als zij deze gegevens nodig hebben voor de uitoefening van hun publieke taak. Het Handelsregister is één van de tien centrale basisregistraties.² In het Handelsregister staan alle rechtspersonen en ondernemingen die deelnemen aan het economisch verkeer in Nederland. Het register biedt rechtszekerheid en is openbaar toegankelijk. Het register wordt door overheidsinstanties geraadpleegd wanneer zij informatie nodig hebben voor de uitvoering van wet- en regelgeving. Het Handelsregister vervult daarmee een belangrijke rol in het vormgeven van lastenluwe en werkbare wet- en regelgeving.

Datavisie Handelsregister

De verkenning van de Datavisie Handelsregister heeft als doel belangen, voorkeuren en oplossingsrichtingen voor de doorontwikkeling van het Handelsregister te identificeren. Het moet leiden tot een beleidskader voor integer gebruik van het Handelsregister. Alle oplossingsrichtingen zijn hierbij bespreekbaar. Het gaat om oplossingen in de 'breedte' en in de 'diepte'. Bij oplossingen in de breedte komt aan bod over welke rechtsvormen het Handelsregister informatie moet bevatten. Bij oplossingen in de diepte gaat het om

¹ Overheid.nl | Consultatie Datavisie Handelsregister (internetconsultatie.nl)

² www.digitaleoverheid.nl/overzicht-van-alle-onderwerpen/basisregistraties-en-stelselafspraken/inhoud-basisregistraties/

welke informatie over bedrijven geregistreerd moet worden en voor wie die toegankelijk mogen zijn. Mogelijk leidt de verkenning tot aanpassing van Nederlandse wetgeving.

Aandachtspunten Datavisie Handelsregister

Het college geeft op vier thema's aandachtspunten mee voor de toekomstige vormgeving van het Handelsregister. De eerste drie thema's zien op verschillende aspecten van het gebruik van het Handelsregister en het herstel van fouten in het Handelsregister. De 'diepte' van het Handelsregister komt aan bod bij het vierde thema.

1. Eenmalige uitvraag, meervoudig gebruik

In de Aanwijzingen voor de regelgeving³ is opgenomen dat een belangrijk uitgangspunt voor het inrichten van (e-)dienstverlening is dat gegevens eenmalig worden uitgevraagd en meervoudig worden gebruikt. Dit mes snijdt aan twee kanten. De overheid vraagt geen gegevens op waarover zij al beschikt. En bedrijven, burgers en professionals hoeven geen informatie aan te leveren waar de overheid al over beschikt. Met name bij voorgenomen wet- en regelgeving waarbij sprake is van een aanvraagproces, zoals subsidies en vergunningen, is dit belangrijk voor het beperken van de regeldruk. Wanneer bedrijven, burgers en professionals aan minder informatieverplichtingen hoeven te voldoen, komt dat bovendien de (ervaren) werkbaarheid ten goede.

In theorie is het principe helder. De praktijk is echter weerbarstiger. Soms worden gegevens die al bij de overheid bekend zijn, toch opgevraagd bij bedrijven die gebruik willen maken van overheidsdiensten.⁴ Een effectief mechanisme om deze onnodige uitvraag te voorkomen, ontbreekt. Het college acht het van belang dat er een mechanisme ontworpen wordt om toe te zien dat het onnodig uitvragen van gegevens niet meer plaatsvindt. Het college ziet in dat kader ten minste twee mogelijkheden. De eerste is dat een weigering om gegevens te verstrekken die al toegankelijk zijn voor of beschikbaar zijn bij de overheid, geen grond mag zijn om een aanvraag (van bijvoorbeeld een subsidie of vergunning) niet in behandeling te nemen. De tweede optie is dat aanvragers de kosten voor het onnodig bijvoegen van gegevens uit het Handelsregister kunnen declareren bij de betreffende instantie tegen een standaard tarief.

1.1 Het college adviseert om een effectief mechanisme te implementeren om het onnodig dubbel bijvoegen van gegevens uit het Handelsregister te voorkomen.

2. Koppelen

Het Handelsregister is één van de 10 basisregistraties. De basisregistraties zijn aan elkaar gekoppeld. Hierdoor is het mogelijk om gegevens uit te wisselen tussen de registraties. Dit beperkt regeldruk. Wanneer een koppeling niet is gelegd, kan dit leiden tot onnodige regeldruk. Dit blijkt bijvoorbeeld bij de eerste openstelling van de Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL).⁵ Ondernemers moesten in het gros van de gevallen, om de hoogte van de subsidie te kunnen vaststellen, zelf de aangifte van de omzetbelasting aanleveren terwijl

³ Aanwijzing 5.31 (Aansluiten bij definities basisregistraties).

⁴ Zie Regeling APK-, kenteken- en registratieplicht LBT's en registratie- en kentekenplicht voor o.a. motorrijtuigen met beperkte snelheid - ATR (atr-regeldruk.nl), Advies Gemeente Zaanstad over APV en parkeerverordening - ATR (atr-regeldruk.nl) en Wijziging Kieswet - ATR (atr-regeldruk.nl).

⁵ Zie Tegemoetkoming Vaste Lasten Covid-19 - ATR (atr-regeldruk.nl).

de Belastingdienst al over deze gegevens beschikte. Het gevolg hiervan is niet alleen dat er onnodige regeldruk wordt opgelegd aan bedrijven, maar ook dat het risico op fouten groter wordt. Dit kan worden voorkomen als de gegevens die bekend zijn bij de Belastingdienst en bij andere overheidsorganisaties (zoals het CBS) standaard worden gedeeld met het Handelsregister.⁶

2.1 Het college adviseert om uitwisseling van data tussen het Handelsregister en overige overheidsregisters mogelijk te maken met het oog op een betere dienstverlening door de overheid en een beperking van de ervaren regeldruk.

3. Foutherstel

Fouten in basisregistraties die in meerdere (beslis)processen van de overheid worden gebruikt, kunnen tot veel bureaucratie leiden. Bovendien leidt het herstellen van die fouten voor de betrokkenen ook tot (ervaren) regeldruk. Voor het herstellen van fouten is het gebruikelijk dat een meldpunt is opgericht zodat verkeerde registraties of omissies kunnen worden hersteld. Zo'n meldpunt bestaat ook voor het Handelsregister. Het is mogelijk via een terugmelding met de tool Digimelding 2.0 BLT fouten te corrigeren.⁷ Er bestaat ook een algemeen meldpunt voor overheidsregistraties, het Meldpunt Fouten in Overheidsorganisaties (MFO).⁸ Het MFO is opgericht naar aanleiding van het rapport 'Grip op Gegevens' van de Algemene Rekenkamer. Het is sinds januari 2021 operationeel.⁹ Bij dit meldpunt kunnen burgers, bedrijven en organisaties terecht als zij problemen ervaren met één van de overheidsregistraties. Het MFO lijkt de aangewezen ingang voor het herstellen van fouten in het Handelsregister. Beide meldpunten blijven voornamelijk naast elkaar bestaan omdat het MFO nog niet volledig doorontwikkeld is. Het college merkt op dat deze situatie alleen een oplossing is voor de korte termijn. Het acht het van belang dat het MFO zo snel mogelijk wordt doorontwikkeld en gaat fungeren als hét meldpunt voor fouten. Dit voorkomt dat meldingen van fouten worden gedaan bij individuele terugmeldtools (zoals de tool Digimelding 2.0 BLT), terwijl de oorsprong van de fout bij een andere basisregistratie ligt. De fout kan dan mogelijk niet effectief worden hersteld.

3.1 Het college adviseert om het loket voor herstel van fouten in het Handelsregister zo snel mogelijk onder te brengen bij het Meldpunt Fouten in Overheidsregistraties (MFO).

4. Datazuinigheid

Eenmalig uitvragen en meervoudig gebruiken leidt tot een vermindering van de regeldruk, maar het omgekeerde is ook waar. Aan veel bedrijven gegevens vragen en die slechts weinig gebruiken, heeft onnodig hoge regeldruk tot gevolg. Het is minder belastend om de gegevens pas op te vragen als die noodzakelijk zijn en van invloed zijn op de besluitvorming. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) wijst in dit verband op de datahonger van de overheid. Zij adviseert in het advies 'Sturen of gestuurd worden?' voor

⁶ Randvoorwaarde voor het uitwisselen van gegevens is dat aan de AVG wordt voldaan.

⁷ www.kvk.nl/download/kvk_Factsheet_Terugmelden_Handelsregister_via_Digimelding_tcm109-496001.pdf

⁸ www.rvig.nl/meldpunt-fouten-in-overheidsregistraties

⁹ Algemene Rekenkamer, 'Grip op Gegevens: het stelsel van basisregistraties voor burgers en bedrijven', 18 juni 2019.

meer democratische controle door middel van openheid, transparantie en publieke verantwoording van overheid én bedrijven.¹⁰ Publieke verantwoording maakt het mogelijk tegenmacht te organiseren. Het versterkt de legitimiteit van sturen met data. De publieke verantwoording zou zowel de data-verzameling van het Handelsregister moeten betreffen (*het wat*), als het gebruik ervan (*het waarom en waarvoor*). Daarbij zou inzicht geboden moeten worden in de proportionaliteit van het nuttig gebruik van Handelsregister in verhouding tot de lasten voor bedrijven. Voor micro-ondernemingen en zzp'ers zijn de lasten in verhouding groter en de baten mogelijk kleiner. Daarom is speciale aandacht nodig voor de kosten en de regeldruk door de registratie in het Handelsregister van deze bedrijven en die van publieke organisaties zoals stichtingen en verenigingen. Bij de doorontwikkeling van het Handelsregister ligt het voor de hand hier rekening mee te houden. Een eerste stap is door voor verschillende rechtsvormen verschillende gegevens te gaan registreren. Zo ligt het voor de hand voor NV's en BV's meer gegevens te registreren dan voor zzp'ers en micro-ondernemingen. Voor deze laatste partijen kan worden heroverwogen of en in hoeverre het noodzakelijk én wenselijk is om gegevens over hun rechtsvormen te registreren. Het uitgangspunt dat hierbij moet worden gehanteerd is 'niet registreren, tenzij'. Hiermee wordt voorkomen dat uit gewoonte alsnog teveel gegevens worden geregistreerd.

Niet-natuurlijke personen zoals kleine VvE's, zijn verplicht om zich te registreren in het handelsregister. Die verplichting heeft een beperkt doel: vaststellen aan de hand van het KVK-nummer welke organisatie dit betreft (identificeren). Minder belastend is het als bij dit type registraties slechts een minimum aan gegevens (alleen de identificerende gegevens) worden vastgelegd. Zo'n minimale variant is minder belastend, en brengt ook minder kosten voor de registratie met zich mee. Dat zou in een lager tarief tot uitdrukking kunnen worden gebracht.

4.1 Het college adviseert per rechtsvorm te bepalen of en in hoeverre het noodzakelijk en wenselijk is om gegevens te registreren van rechtsvormen. Uitgangspunt hierbij is 'niet registreren, tenzij'.

Tot op heden worden voor alle typen rechtsvormen dezelfde gegevens geregistreerd. Contactgegevens van het Handelsregister kunnen daardoor ook eenvoudig worden gebruikt voor commerciële aanbiedingen. Dat is een relevante toepassing, die voor ondernemers echter erg belastend en onwenselijk kan zijn. Dit probleem manifesteert zich met name bij zzp'ers omdat het bezoekadres bij zzp'ers vaak gelijk is aan het privé-adres, maar dit probleem speelt ook bij andere ondernemingen. Een mogelijke oplossing is om contactgegevens van ondernemers af te schermen, bijvoorbeeld met een data-diode. Met een opt-in systeem kunnen ondernemers de mogelijkheid krijgen om toch commerciële aanbiedingen te krijgen.

4.2 Het college adviseert om contactgegevens van ondernemers beschikbaar te stellen voor commerciële doeleinden pas nadat zij daar expliciet toestemming voor hebben gegeven (opt-in).

¹⁰ ROB, 'Sturen of gestuurd worden? Over de legitimiteit van sturen met data', 25 mei 2021.

Overkoepelend

Het college constateert dat het Handelsregister een belangrijke rol speelt in het verminderen van de regeldruk en het verbeteren van de (ervaren) werkbaarheid van wetgeving. Met name bij voorgenomen wet- en regelgeving waarbij sprake is van een aanvraagproces, zoals subsidies en vergunningen, spelen deze aspecten een rol. Het college vraagt daar blijvend aandacht voor te houden. Het college vraagt daarnaast aandacht voor het principe van datazuinigheid. Zo ligt het voor de hand om niet meer voor alle rechtsvormen dezelfde gegevens te registreren, maar een onderscheid aan te brengen tussen verschillende rechtsvormen.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris